

Richtlijn Excited Delirium Syndroom

Samenvatting Forensisch Arts

Wat is EDS?

Personen met EDS ('excited delirium syndroom') vertonen een veranderde bewustzijnstoestand met een verminderde cognitie en perceptie, en ernstige psycho-motorische agitatie. Klinisch gezien gaat het om een opwindingsdelier met autonome disregulatie, somatisch gekenmerkt door:

- Tachypneu
- Tachycardie
- Hypertensie
- Hyperthermie
- Metabole acidose
- Rhabdomyolyse

EDS kan leiden tot plotselinge dood.

Wat kan EDS veroorzaken?

EDS kan optreden als gevolg van een intoxicatie met stimulerende middelen (bv cocaïne, amfetamine). De meeste EDS gevallen staan in verband met het gebruik van cocaïne. Het kan ook optreden bij psychiatrische patiënten (staken medicatie/foute medicatie/onderbehandeling).

Hoe kan men EDS herkennen?

Personen met EDS vertonen de volgende kenmerken

- Is extreem agressief of gewelddadig
- Wordt verdacht van intoxicatie met stimulerende middelen (verwijde pupillen)
- Is ongevoelig voor pijn
- Haalt versneld adem
- Transpireert sterk
- Is erg onrustig (druk, gejaagd, geprikkeld, opgewonden)
- Huid voelt warm aan
- Volgt aanwijzingen politie niet op
- Is naakt of te dun gekleed
- Is buitengewoon sterk ('bovenmenselijke krachten')
- Wordt niet moe ondanks sterke inspanning
- Vernielt glas
- Wordt aangetrokken door fel licht/hard geluid
- Kermt (onverstaanbare, dierlijke geluiden)

Deze kenmerken zijn niet altijd tegelijk aanwezig. Hoe meer kenmerken, hoe sterker het vermoeden dat het hierbij om EDS gaat.

Wat doen bij verdenking van EDS?

Het is niet in alle gevallen te voorkomen dat een persoon met EDS wordt ingesloten door de politie. De forensisch arts treft de persoon zeer waarschijnlijk na de 'acute' fase aan, dat wil zeggen als de opwinding al op zijn retour is. Als het opgewonden gedrag niet meer op de voorgrond staat is het zeer wel mogelijk dat er nog wel sprake is van ontregeling van de lichaamstemperatuur. Onbehandeld kan dit het overlijden van de persoon tot gevolg hebben.

Personen die met veel geweld door de politie onder controle zijn gebracht, moeten daarom na arrestatie op korte termijn (binnen 15-30 minuten) door een forensisch arts beoordeeld worden.

Diagnostiek:

- Controleer ademhaling, crepitatie van de longen, bloeddruk, polsfrequentie, EMV, pupilgrootte, bloedglucose, temperatuur.
- Zijn er tekenen van uitdroging?
- Ondersteunt de heteroanamnese de verdenking op druggebruik en/of een psychiatrisch verleden?

Beleid:

- Let op eigen veiligheid.
- Bij hyperthermie: Zorg voor verkoeling.
- Alleen bij agitatie (niet bij circulatoir bedreigde patiënt!): Midazolam 5mg intramusculair of 5mg intraveneus

Het laagdrempelig insturen naar een ziekenhuis is geïndiceerd bij deze patiënten:

- Blijf bij de patiënt tot de ambulancedienst ter plekke is.
- Maak samen met de ambulancebemanning een goed en helder plan.
- Informeer de SEH met welke verdenking de arrestant is ingestuurd (telefonische overdracht en schriftelijk volgens verwijsbrief NHG).